

**מערך חדש בצמות מנא"י: דיין מתחזה בפרס, השלטון
הממשי בידי המשולש בן גוריון-אשכול-פרס - מי יורש העצר?**

הברית החדשה

עדה של נערי-חצר משלו, רובם פטידי-ממשלה צעירים, שהחליטו לקשור בעוד מועד את גורלם לגורל יורש-העצר. צעירים אלה, המחזיקים בעמדות-מפתח במערכות הכלכלה, מסורים לאשכול כשם שנערי-החצר המקוריים מסורים לבן-גוריון.

נערי אשכול החלו מארגנים פולחן-אישיות שיטתי. הם רכשו כתבי-חצר בעתונים השונים, מעניקים להם נסיעות-חינם לחוץ-לארץ וכן הטבות כלכליות בצורת עבודות נוספות. כך קיים כיום בעתונות, בצד "יוניטד פרס", מעין "יוניטד אשכול", המצייר באופן שיטתי דמות של מנהיג סימפאטי, בעל חושי-הומור, מתון, פרגני ומקובל על כל הבריות.

★ ★ ★

אם אי-אפשר לשבור — הצטרף

אשכול אינו האדם היחיד הרואה את הנולד, והעושה את חשבון היום בו ירד בן-גוריון מן הבמה. איש אינו מרבה לחשוב על יום זה כמו שמעון פרס. פרס יודע כי אין לו פופולריות המוגינת, וכי כיום הוא תלוי כל-כולו בחסדיו ההספכיים של דויד בן-גוריון. הוא יודע, על כן, שהקאריירה שלו עלולה להיגמר ביום בו יישמט ההגה מידי רבו. האיש שבא מן האין, ושהצליח לעלות לגדולה רק בתוקף היותו משרת נאמן ויעיל למנהיג האחד, עלול לחזור אל האין ממנו בא.

אימנם פועל פרס בהתמדה כדי להשתלט על מנגנון השלטון. בא"י מיות ובמטחון הוא מהדיר את אנשיו לעמדות-מפתח, שם את ידיו על שטחים נוספים.

יש לו קבוצה פרטית, שהיא מעין חצר בתוך חצר, והקשורה בו אישית. קבוצה זו כוללת אנשים כמו יצחק נבון (מוכיר ביג"י), יוסף נחמיאס, אלחנן ישי. יד ימינו הוא עוזרו הראשי, נחמן קרני, המנצח על "יוניטד פרס".

אך פרס מודה כי במקרה של יציאת בן-גוריון מן המישחק — אם יקרה הדבר בעתיד הנראה-לעין — יהיה לוי אשכול יורשו הודאי. הוא יודע גם כי אין בכוחו, לפי שעה, להתכודר עם אשכול ולנצח אותו. המסקנה היתה לנהוג לפי הכלל הבריטי: "אם אינך יכול לשברו, הצטרף אליו".

על כן, מייד עם הקמת הממשלה הנוכחית, הושיט שמעון את ידו לברית-אחים ללוי.

★ ★ ★

האב, הבן ורוח הכסף

שלטון המדינה נתון, ברגע זה, בידי שלושה אנשים: דויד בן-גוריון, לוי אשכול ושמעון פרס.

ההרכב המשולש מעורר אסוציאציה טבעית עם הטריאומפריאט הראשון, שהשתלט על רומא בשנת 60 לפני הספירה. אולם הדמיון מקרי בלבד. רק איש אחד מן השלישיה דומה לקודמו: לוי אשכול, כמו ליקיניוס קראסוס הרומאי, צורף לשלישיה בשל שליטתו בכסף. אך בן-גוריון אינו פומפיוס, ושמעון פרס בוודאי שאינו יוליוס קיסר. המצב מוכיח הרבה יותר את הרכבי השלטון בימים המאוחרים של האימפריה הרומאית, בימי התנחנותה.

בן-גוריון דומה לקיסר ישיש, המאבד בהדרגה את הקשר עם המציאות, והנתון לשלטונם של שריהכספים (אשכול) וראש המישמר הפריטוריאני (פרס).

ואכן — זה בדיוק המצב בשלישיה השליטה בישראל. השלטון בה מחולק כלהלן:

- בן-גוריון הוא שליט עליון בלתי-מעורר, אשר הכל סוגדים לו ומדברים בשמו,
- לוי אשכול קיבל לידיו סופית את השלטון הבלעדי בכל ענייני הכלכלה והמשק במדינה.

טרקליני ירושלים, במסיבות-קוקטייל של צמרת המדינה ובישיבות מפא"י, מתהלך לאחרונה פסוק תנייני, המעורר חיוך בין יודעי-דבר. הוא לא נידון בחוג התנייני בבית ראש-הממשלה, וגם אינו מעיד על התרחבות האופנה התניינית בצמרת השלטון. כוחו נחקק במשמעותו האקטואלית.

הפסוק לקוח מברכת יעקוב (בראשית מ"ט):

"שמעון ולוי אחים,
כלי-חמס מכרותיהם,
בסודם אל תבוא נפשי,
בקהלם אל תחד כבודי."

ירושלים אין צורך להסביר כי שמעון הוא שמעון פרס, וכי הוא לוי אשכול. גם הרמז לכלי-חמס אינו זקוק להסברה, כשהמדובר בשרהמיסיס ובסגן שרהבטחון. יודעי-

השליט העליון כיום, הוא ללא אופוזיציה במפא"י

דבר המעטים, במסדרונות הממשלה, הכנסת, המנגנון והמפלגה, יודעים עד כמה אקטואלי פסוק הקושר יחד שני אישים אלה.

כי הברית החדשה בין לוי אשכול לבין שמעון פרס היא התופעה החשובה ביותר בשלטון המדינה מאז הקמת הקואליציה הנוכחית.

★ ★ ★

בוגר, מנצח ויורש-עצר

ראשית פרשת-ליבון, היו החזיתות במפא"י ברורות למדי. מצד אחד עמדו נערי-החצר של בן-גוריון, מצד שני בלטו החתיקים, על קבוצותיהם השונות. הפרשה החלה, למעשה, כמלחמה בין שני גושים עיקריים אלה.

השינוי הגדול הראשון חל לקראת סוף הפרשה, כאשר בגד לוי אשכול את בגידתו הגדולה בלבון. בגידה זו הכריעה את הכף. לבון חוסל, גולדה מאיר נדחקה לפינה, שרת נראה עלוב עוד יותר מן הרגיל. כוכבו של אשכול דרך במפא"י — לא ככוח עצמאי, אלא כמשרת נאמן של דויד בן-גוריון.

ההתלבטויות אחרי הבחירות אף הגבירו את השפעת אשכול. אחרי שנערי-החצר נחלו כשלון חרוץ, ואחרי שנוצרה אפשרות מעשית להקמת קואליציה-ניר, היה זה אשכול שהציל את מפא"י. שרי-האוצר הצניג, שאינו טורח להסתיר את דעתו כי ראשי כל שאר המפלגות הם סמרטוטים, יצא להוכיח זאת. הוא שבר את מועדון-הארבע, קנה את הדתיים ואת אחדות-העבודה בזיל הוול, הקים קואליציה יציבה.

למרות שמפא"י זכתה רק בשליש מן הקולות, ונחלה מפלה מבישה ליד הקלפי, ניתן לה להשתלט על המדינה יותר מכפי ששלטה בה אי-פעם. למעשה הוענק למיעוט שלטון-יחיד טוטאלי.

הגורם העיקרי להישג זה (מלבד פחדנותם של ראשי המפלגות האחרות) היה לוי אשכול. הכל ראו בו את המנצח האמיתי. כאשר קמה הממשלה, זכה שרי-האוצר הערמומי לברכתו הלבבית של בן-גוריון — ולמעמד בלתי-ירשמי של יורש-עצר.

★ ★ ★

פולחן האישינות החדש

לוי אשכול עצמו, שאינו פחות שאפתני מתבריו, פועל כמיטב יכולתו כדי לבסס את מעמדו כראש-הממשלה-הבא.

אשכול אומנם סירב, באחד משלבי הפרשה (כשם שסירב ב-1953, עם צאת בן-גוריון לשדה-בוקר), לכהן כראש-ממשלה. היתה זאת החלטה נבונה — כי קבלת התפקיד בשלב זה, בניגוד לרצון בן-גוריון, היתה מזמינה מכה מוחצת בלתי-נמנעת מצד האחד-בדורו.

אשכול החליט להמתין, ולהיכנס לתפקיד ככוא העת ללא קרב, אחרי שבן-גוריון ירד מן הבמה.

ביתניים סיגל לעצמו אשכול כמה וכמה משיטותיו של הרב הזקן. הוא הקים סביבו

אוירה כללית של קנוניות: פרס עם טדי קולק בהתייעצות